hoera
kindercentra

Pedagogisch werkplan
BSO Hoera Heythuysen
Chill out!

Inhoudsopgave

1. Pedagogisch werkplan 3
1.1 Algemene doelstelling 3
1.2 Visie 3
1.3 Pedagogisch klimaat 3
1.4 Groepsindeling 4
1.5 Dagritme 5
1.6 Doorgaande lijn en mentorschap BSO 6
1.7 Wenbeleid binnen BSO Hoera 7
1.8 Beleid rondom extra dagdelen 8
1.9 Open deurenbeleid 8
1.10 Personele samenstelling en inzet 8
2. Buitenschoolse opvang Hoera Heythuysen 10
2.1 Doelstelling van BSO Hoera Heythuysen 10
2.2 Pedagogisch klimaat BSO Hoera 10
A. Een gevoel van emotionele veiligheid 10
B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie 13
C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie 16
D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur' 17

1. Pedagogisch werkplan

Dit pedagogisch werkplan biedt de pedagogisch medewerkers van buitenschoolse opvang (BSO) Hoera Heythuysen leidraad bij de uitvoering van hun werk. Het werkplan is een concretere uitwerking van het pedagogisch beleidsplan.
Per 20 augustus 2018 heeft de BSO twee verschillende locaties in Heythuysen.
BSO Hoera Heythuysen 'de Twister' gehuisvest bij basisschool de Neerakker en BSO Hoera Heythuysen Chill out! gehuisvest bij S.V. Heythuysen.

1.1 Algemene doelstelling

BSO Hoera biedt buitenschoolse opvang aan kinderen in de leeftijd van 4-13 jaar. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende of studerende ouders is welkom bij ons kindercentrum. Onder voorwaarden is ook opvang van kinderen met een lichte handicap mogelijk. BSO Hoera Chill out! is onderdeel van Hoera Heythuysen.

1.2 Visie

Hoera kindercentra is onderdeel van Unitus, een organisatie voor welzijn en kindercentra in de gemeenten Nederweert, Weert, Peel & Maas en Leudal. Hoera kijkt positief naar kinderen: ieder kind heeft recht op kwalitatief de beste opvang die er is. Ieder kind is uniek en wordt als individu benaderd. Kinderen maken samen met elkaar de groep. In de diversiteit van de kinderen zien we een uitdaging. We laten ieder kind in zijn waarde en respecteren het individu. Kinderen nemen actief en zelfstandig, voor zover hun ontwikkeling dat toelaat, deel aan de activiteiten gedurende de dag. Hoera respecteert dit initiatief. Wij luisteren naar de kinderen en sluiten aan bij de dingen die kinderen kunnen. Vanuit deze visie stimuleren wij de kinderen in hun algehele ontwikkeling. Tijdens activiteiten kunnen kinderen voor elkaar iets betekenen. In de BSO is aandacht voor bewustwording van sociaal gedrag ten opzichte van elkaar en de begeleiding. Hoera gaat bij het werk uit van de dialoog en werkt nauw samen met andere partners, zoals de ouder(s)/verzorger(s), onderwijs en jeugdgezondheidszorg. De voornaamste doelstelling van de samenwerking is de zorg in de breedste zin van het woord voor de kinderen van deze regio's te optimaliseren, een doorgaande lijn te waarborgen en elkaar als samenwerkingspartner beter te leren kennen.

1.3 Pedagogisch klimaat

Het is belangrijk dat kinderen zich bij BSO Hoera veilig en vertrouwd voelen. Als kinderen zich op hun gemak voelen en vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers, dan geeft dit een kind de ruimte om de wereld om zich heen te gaan verkennen en om op onderzoek uit te gaan. Een goed pedagogisch klimaat wil zeggen dat er tijd en rust is om met elkaar fijne dingen te doen. Het is belangrijk om kinderen zich in hun eigen tempo te laten ontwikkelen. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We gaan uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden. Pedagogisch medewerkers nemen kinderen serieus en gaan gesprekjes met ze aan. Ook krijgen kinderen verantwoordelijkheden om hun autonomie en zelfvertrouwen te stimuleren.
Goed ingerichte ruimtes dragen daarnaast ook bij aan een prettig en positief pedagogisch klimaat. De omgeving is afgestemd op de leeftijd en ontwikkeling van kinderen. De ruimte is overzichtelijk, huiselijk en herkenbaar, waardoor de omgeving bekend en veilig blijft.
Een ruimte moet veel mogelijkheden en keuzes bieden om te spelen, te onderzoeken en te experimenteren. Onze materialen worden geselecteerd om verschillende uitdagingen te bieden en kinderen op verschillende manieren te prikkelen om iets nieuws te proberen.

1.4 Groepsindeling

We bieden opvang voor kinderen in de basisschoolleeftijd 4-13 jaar. In totaal zijn er 38 kindplaatsen bij BSO Hoera Heythuysen Chill out!. Er wordt gewerkt met twee basisgroepen. Een basisgroep bestaat uit de kinderen van groep 4-7, de andere basisgroep bestaat uit de kinderen van groep 7-8. De kinderen zitten in deze basisgroep gedurende het fruit- en drinkmoment, direct na afloop van school.

Na het fruit- en drinkmoment kunnen de kinderen kiezen of ze willen deelnemen aan een buiten- of een binnen activiteit. Binnen zijn er twee ruimtes waar de kinderen activiteiten kunnen kiezen. In de huiskamer kunnen ze o.a. spelletjes spelen, knutselen, huiswerk maken, tafelvoetbal spelen, enz. De bestuurskamer is knus en biedt opvang voor een klein groepje kinderen, maximaal acht.

Basisgroep	**Schoolgroep**	**Maximale groepsgrootte**	**Aantal medewerkers**
Basisgroep 3	4-7	Max. 30 kinderen	1, 2 of 3 medewerkers
Basisgroep 4	7-8	Max. 8 kinderen	1 medewerker

De voorschoolse opvang vindt plaats bij Basisschool de Neerakker. Wanneer een kind hierdoor twee basisgroepen heeft, dan geven ouder(s)/verzorger(s) hiervoor schriftelijk toestemming. Op woensdag- en vrijdagmiddag vindt de opvang plaats op de basisschool, en dus niet op locatie bij S.V. Heythuysen. Ook hier geven ouder(s)/verzorger(s) schriftelijk toestemming voor.

Inzet van afwijkingsregeling
Binnen BSO Heythuysen kan er, overeenkomstig met de wet kinderopvang op enige momenten afgeweken worden van de beroepskracht-kindratio (BKR). Dit is tijdens de schoolweken anders dan tijdens de schoolvakanties.

Gezien het activiteitenaanbod en de bezetting van de BSO hebben we ervoor gekozen om gebruik te maken van de afwijkingsregeling tijdens schoolweken op maandag-, dinsdag- en donderdagmiddag in te zetten van 17.30-18.00 uur.
Tijdens de schoolvakanties wordt de afwijkingsregeling als volgt ingezet:

Dag	**Afwijking BKR**	**Afwijking BKR tijdens pauze**	**Afwijking BKR**
Maandag	8.00-9.00 uur	12.30-14.00	16.30-17.00
Dinsdag	8.00-9.00 uur	12.30-14.00	16.30-17.00
Woensdag	8.00-9.00 uur	12.30-14.00	16.30-17.00
Donderdag	8.00-9.00 uur	12.30-14.00	16.30-17.00
Vrijdag	8.00-9.00 uur	12.30-14.00	16.30-17.00

Deze momenten zullen altijd kritisch bekeken worden (o.a. afhankelijk van breng- en haaltijden en groepssamenstelling) en zo nodig worden bijgesteld. De clustermanager is eindverantwoordelijk m.b.t. deze afwijkingsregeling.

Het activiteitenaanbod dat door de pedagogisch medewerk(st)ers aangeboden wordt, is groot en divers. Van de kinderen wordt verwacht dat ze kiezen aan welke activiteit ze gaan deelnemen/naar welke ruimte ze gaan spelen.
De kinderen kunnen bij activiteiten de basisgroepen verlaten; dan wordt de maximale omvang van de basisgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per pedagogisch medewerk(st)er van kracht, toegepast op het totaal aantal aanwezige kinderen. Ook kunnen basisgroepen worden samengevoegd. Dit gebeurt wanneer de basisgroepen nog niet compleet zijn; tijdens het ophaalmoment van school en wanneer de geplande activiteiten geëindigd zijn.
De aanwezige pedagogisch medewerk(st)ers houden zich bezig met taken die direct met de kinderen te maken hebben. Als er een groep is groter dan 30 kinderen dan worden de kinderen toegewezen aan vaste medewerkers, die zorgen dat de veiligheid en geborgenheid voor de kinderen gewaarborgd blijft.

1.5 Dagritme

Binnen BSO Hoera Heythuysen hanteren we structuur die dagelijks terug komt. Dit is voor de kinderen herkenbaar en biedt houvast. Tijdens de schoolweken wordt er binnen de VSO en NSO een dagritme gehanteerd dat elke dag dezelfde vorm aanneemt, tenzij er een speciale gelegenheid is. Denk hierbij aan vieringen zoals Sinterklaas, Sint Maarten, Pasen, maar ook aan situaties als de Koningsspelen of andere uitzonderingen. Buiten de schoolweken, in vakanties, wordt er gedeeltelijk van het dagritme afgeweken. Dit omdat kinderen dan gehele dagdelen aanwezig zijn.

Voorschoolse opvang (VSO)
VSO wordt aangeboden vanaf 7.30 uur. Op aanvraag is opvang vanaf 6.30 uur mogelijk. De voorschoolse opvang vindt altijd plaats bij locatie de Neerakker.
Kinderen mogen zelf een kleine activiteit kiezen die ze willen doen, bijvoorbeeld bouwen, kleuren, spelletje doen, puzzelen, enz. Ook bieden we kinderen die voor 8.00 uur komen de mogelijkheid om te ontbijten.
Als de school begint worden de kinderen door de pedagogisch medewerker begeleid naar de klassen (groep 1 en 2), de overige kinderen lopen zelf naar de klas. Bijzonderheden over een kind worden door de medewerk(st)er aan de leerkrachten teruggekoppeld.

Naschoolse opvang (NSO)
De oudere kinderen (vanaf groep 4) die naar de BSO komen, verzamelen zich aan het einde van de schooldag bij de hoofdingang. Als alle kinderen aanwezig zijn, gaan ze onder begeleiding van een pedagogisch medewerker te voet naar de sportlocatie van S.V. Heythuysen. De kinderen starten bij de sportlocatie met een gezamenlijk fruit- en drinkmoment. De kinderen zitten dan samen met een pedagogisch medewerker aan tafel en kunnen op dit moment even bijkomen van de schooldag en hun verhaal vertellen.
Na een schooldag, met veel zitten, vinden wij het belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om “lekker af te schakelen”.
Verder vinden we het belangrijk dat de kinderen veel kunnen bewegen; we spelen daarom dagelijks buiten. Daarnaast letten we op voldoende en verantwoord eten en drinken, genoeg rustmomenten en afwisseling in ons programma-aanbod.

We bieden bij de Chill out! gezonde tussendoortjes aan. De kinderen krijgen na schooltijd de keuze uit yoghurt, peperkoek, fruit en/of groente. Hierna worden er activiteiten en clinics aangeboden. Kinderen kunnen kiezen uit knutsel- en bakactiviteiten. De sportclinics worden aangeboden in samenwerking met Laco, de tennisclub, de atletiekvereniging en de voetbalclub.

Kinderen kiezen zelf wat ze willen gaan doen. Naast de aangeboden activiteiten kunnen ze er ook voor kiezen om een activiteit voor zich zelf te doen, bijvoorbeeld een boek lezen of een spelletje spelen. Deze activiteit kunnen ze in dezelfde ruimte doen.
Door middel van een keuzebord geven de kinderen met een hun eigen naamkaartje aan welke activiteit ze gaan doen. Zo is het voor medewerkers en ouders overzichtelijk welke activiteit een kind aan het doen is en in welke ruimte hij/zij aanwezig is.

Zwemarrangement
Hoera biedt in samenwerking met Laco zwemles aan tijdens de buitenschoolse opvang. Laco heeft voor de zwemlessen een uniek 10-stappenplan voor het zwem ABC ontwikkeld. Plezier, afwisseling en veiligheid staan daarin centraal. Voor elke genomen stap krijgen de kinderen een beloning; zo blijven de kinderen graag naar de zwemles gaan.
De kinderen die naar de zwemles onder BSO-tijd gaan, komen na schooltijd eerst naar hun basisgroep. Na het fruitmoment kunnen ze deelnemen aan de BSO-activiteiten.
Rond 16.30 uur gaan de kinderen van het zwemarrangement lopend naar het zwembad.
De zwemles is van 16.45-17.45 uur en de kinderen worden ingedeeld in subgroepen, afhankelijk van hun zwemniveau.
De pedagogisch medewerker zal de kinderen, waar nodig, helpen bij het aan- en uitkleden. Tevens zal de pedagogisch medewerker in het water de zwemlessen extra begeleiden. Aan het einde van de middag (vóór 18.00 uur), of na de zwemles kunt u de kinderen bij het zwembad in Heythuysen ophalen.

Vakantiedagen
Iedere vakantie wordt er door pedagogisch medewerk(st)ers van de locatie vooraf een vakantieprogramma gemaakt met iedere dag één of meerdere geplande activiteiten. Deze activiteiten kunnen in het teken staan van een bepaald thema dat op de BSO leeft. Dit programma krijgen ouders 4 weken voor aanvang van de vakantie toegestuurd. Ouders kunnen hun kind(eren) vervolgens opgeven voor de gewenste dagen opvang.
Tijdens deze vakantiedagen worden kinderen in de ochtend of middag ontvangen, afhankelijk van het gewenste dagdeel, of de gehele dag. Gedurende de dag zijn er meerdere momenten waarop ze de mogelijkheid krijgen om vrij te spelen. ‘s Morgens is er de mogelijkheid om aan te sluiten bij een activiteit en aan het einde van de ochtend worden er samen boterhammen gegeten. ’s Middags wordt er ook nog een geplande activiteit aangeboden. Kinderen mogen altijd vrijblijvend kiezen voor een bepaalde activiteit, tenzij de omgeving geen mogelijkheid biedt om vrij te spelen.

Buitenruimte
De kinderen van de BSO maken gebruik van de sportvelden rondom de sportaccommodatie. De buitenruimte biedt de mogelijkheid tot individueel spel, maar ook tot samenspel. Denk hierbij aan balspelen, rollenspelen, tikspelletjes, enz. Vanuit de sportvoorziening is er zicht op het speelveld buiten. Met de kinderen die een buitenspeel-contract hebben is de afspraak gemaakt dat ze altijd in het zicht van de pedagogisch medewerker blijven.

*1.*6 Doorgaande lijn en mentorschap BSO

Aan het einde van de schooldag vindt er indien nodig een mondelinge overdracht plaats tussen de pedagogisch medewerker en de leerkracht over het verloop van de dag op school. Tijdens deze overdracht worden eventuele bijzonderheden van een kind besproken.
Door het volgen van de ontwikkeling van ieder kind, sluit de pedagogisch medewerker aan bij de individuele behoefte van het kind. Deze mentor is een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind. Ouders worden tijdens de intake en via het ouderportaal geïnformeerd over welke pedagogisch medewerker de mentor is van hun kind. Ook het kind wordt geïnformeerd wie zijn/haar mentor is.

De mentor volgt de ontwikkeling en het welbevinden middels observaties; gesprekken met het kind en het invullen van de smiley's en bespreekt dit met de ouders.
In de laatste twee weken van maart wordt met ieder kind het smiley formulier ingevuld. In de eerste week van april worden ouders/verzorgers via ouderportaal uitgenodigd voor een oudergesprek. Ouders/verzorgers kunnen zich hier dan via ouderportaal voor inschrijven. Tijdens dit oudergesprek wordt, met behulp van het smileyformulier, de ontwikkeling en het welbevinden van het kind besproken. Naast het oudergesprek brengt de mentor het kind ook in bij kind besprekingen en neemt indien nodig het initiatief voor een ontwikkelgesprek met andere betrokkenen dan ouders. De IB-er van de basisschool kan te allen tijde geraadpleegd worden. Ouders geven hier vooraf toestemming voor middels het toestemmingsformulier.

1.7 Wenbeleid binnen BSO Hoera

Bij BSO Hoera Heythuysen is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe basisgroep. Deze wenafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt. Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de beroepskracht-kindratio (BKR) niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep gaat.
Tenslotte kan het voorkomen dat een kindje alleen kan gaan wennen op dagen dat het normaal gesproken niet naar de opvang komt (omdat er alleen op deze momenten plaats is om te wennen binnen de BKR). In dit geval bestaat er de mogelijkheid om in aanwezigheid van een van de ouders te komen wennen op elke gewenste dag.

Wenbeleid bij nieuwe instroom (extern)
Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen.
Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen is intallig op de basisgroep en gedurende maximaal 3 uur per wenmoment.
In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.
Bij de eerste wenafspraak worden ouder(s) en kind aansluitend aan schooltijd verwacht of wordt dit in overleg met ouders gepland wanneer er geen kinderen bij de BSO zijn. Zo kan het kind en zijn/haar ouders rustig kennis maken met de omgeving, het spelmateriaal, het dagritme en andere vragen die boven komen. Wanneer de eerste wenafspraak gemaakt is aansluitend aan schooltijd heeft een pedagogisch medewerker de ruimte het kind en de ouders te verwelkomen en uit te leggen hoe de dagelijkse structuur van de BSO er uitziet. De andere kinderen zijn dan binnen en hebben een activiteit.

Wenbeleid bij doorstroom (intern)
Een kind kan om verschillende redenen doorstromen naar een andere basisgroep:

- Een kind dat de leeftijd heeft om naar een andere groep door te stromen;
- Een kind dat eerder toe is aan een volgende groep en alvast gaat spelen op de nieuwe groep;
- Een kind dat later doorstroomt naar een volgende groep in verband met ontwikkeling.

De BKR op groepsniveau kan tijdens het wennen tijdelijk worden losgelaten.
Een wenafspraak wordt door de groep in overleg met ouders gepland. Alle gegevens van het kind, o.a. stamgegevens, toestemmingsverklaring, observatieverslagen, enz. worden gebundeld in het kinddossier. De gegevens uit het kinddossier gaan mee tijdens de overdracht naar de nieuwe basisgroep.

1.8 Beleid rondom extra dagdelen

Incidenteel afnemen extra dagdeel
Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dag(deel) af te nemen, dat buiten de vaste contacturen valt.
Dit is mogelijk wanneer de maximale stamgroepsgrootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Deze incidentele opvangdag vindt in principe binnen de eigen basisgroep plaats.
De mogelijkheid om een extra opvangdag of ruildag buiten de basisgroep af te nemen, indien geen plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en schriftelijk vastgelegd.

Uitbreiding of wijziging van dagdeel
Het uitgangspunt bij uitbreiding of wijziging van een dagdeel is dat het kind in de oorspronkelijke basisgroep geplaatst wordt. Wanneer de groepsgrootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag of dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Een kind kan in maximaal één andere groep geplaatst worden. Zodra plaats is in de oorspronkelijke basisgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. In de (nieuwe) plaatsingsovereenkomst wordt vermeld dat het kind voor die dag in een andere groep wordt opgevangen en voor welke periode. De ouders geven schriftelijk toestemming op de plaatsingsovereenkomst.

1.9 Open deurenbeleid

Alle kinderen zitten in een vaste basisgroep, wanneer ze uit school komen. De kinderen kiezen na het fruit- en drinkmoment wat ze willen gaan doen. Dit kunnen ook activiteiten zijn die georganiseerd worden buiten de groepsruimten, zoals activiteiten buiten of in de sporthal.
De medewerkers verspreiden zich over de activiteiten, rekening houdend met de BKR.
Het open deurenbeleid draagt positief bij aan de ontwikkeling van kinderen.

1.10 Personele samenstelling en inzet

De pedagogisch medewerkers zijn gekwalificeerde beroepskrachten (beroepskwalificatie op minimaal MBO-niveau overeenkomstig de CAO Kinderopvang). Binnen Hoera wordt er gestreefd naar optimale continuïteit, door zoveel mogelijk vaste medewerkers in een groep te zetten. Naast de pedagogisch medewerkers werken er ook assistent leidinggevende binnen een subteam. Een assistent leidinggevende houdt zich met name bezig met groepsoverstijgende taken o.a. eerste aanspreekpunt voor ouders bij vragen, houden van intakegesprekken, contacten met de basisschool, voorzitten van een werkoverleg, etc.
Aansturing van Hoera Kindercentra Heythuysen is in handen van clustermanager.

Ondersteuning door niet beroepskrachten
Binnen Hoera Heythuysen zijn ook vrijwilligsters werkzaam, zij zijn boventallig aanwezig en bieden ondersteuning aan de pedagogisch medewerkers. Een vrijwilliger is in het bezit van een geldig VOG.

Stagiaires
Binnen onze organisatie bieden wij leerlingen de gelegenheid om praktijkervaring op te doen. Zij worden begeleid door een werkbegeleider op locatie. De algehele coördinatie rondom stage gebeurt door de praktijkopleider. Leerlingen kunnen in de groepen praktijkervaring op doen, ze zijn altijd **boventallig** aanwezig in een groep.

Het betreft veelal leerlingen van de opleiding Pedagogisch Werker (PW) niveau 3 of 4 en studenten van de opleiding Helpende Zorg en Welzijn, niveau 2. Een enkele keer is het een leerling van een HBO-opleiding, bijvoorbeeld: Management Kinderopvang, Pedagogiek of Social Work.
Welke werkzaamheden door een stagiaire worden uitgevoerd is afhankelijk van opleiding en niveau. Zo zullen leerlingen die de opleiding Helpende Zorg en Welzijn niveau 2 volgen, zich richten op huishoudelijke taken. Stagiaires van de opleiding PW-3 en PW-4 richten zich ook, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers, op de verzorging en begeleiding van kinderen. Deze taken worden in de loop van de stageperiode geleidelijk opgebouwd/ uitgebreid. De uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt altijd bij de pedagogisch medewerker in de groep.
Niveau 4 leerlingen kunnen ook ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor de assistent-leidinggevende, het betreft dan veelal groep overstijgende taken.

Begeleiding stagiaires
De stagiaires worden gekoppeld aan een vaste medewerker op de groep. Deze neemt de begeleiding van de opdrachten en beoordeling op zich. Tijdens de werkoverleggen worden de stagiaires besproken met de andere collega's. Op deze manier waarborgen we transparantie in het team en voor de stagiaires een brede begeleiding. Iedere maand is er een begeleidingsgesprek buiten de groep waarin leerdoelen en voortgang besproken worden. Opdrachten worden tijdens rustige momenten op de groep besproken. Ook is er vier keer per schooljaar een beoordelingsmoment waarin de stagiaires gevraagd word om hun groei en voortgang aan te tonen. Afhankelijk van opleiding van de stagiaires is er nog een gesprek met de praktijkbegeleider van school.

Formatieve inzet stagiaires
Stagiaires kunnen formatief worden ingezet bij ziekte en verlof van een pedagogisch medewerker. Er ligt dan wel een contract aan ten grondslag. Dit gebeurt in het kader van kwaliteitsoverweging en continuïteit. Ze kunnen alleen worden ingezet op de eigen stagelocatie, ze staan dan niet alleen op de groep (met uitzondering van de pauze) en de tijd die ze worden ingezet is niet meer dan 33% van het personeelsbestand aan pedagogisch medewerkers op het kindercentrum. Een MBO-stagiaire mag niet formatief worden ingezet tijdens het eerste leerjaar

Externe activiteiten
Bij uitstapjes wordt er in het kader van het **vierogen-principe** zoveel mogelijk gekozen voor bestemmingen waar ook andere personen aanwezig (kunnen) zijn, zodat er altijd "toezicht" van externen is. Denk aan de dorpswinkel, de speeltuin in de wijk, de markt, de school, de bibliotheek, enz. Meestal zal het aantal deelnemende kinderen vanwege de BKR al om minimaal 2 medewerkers vragen. Indien dit niet het geval is, worden deze uitstapjes bij voorkeur ook begeleid door meer dan 1 persoon; minimaal een pedagogisch medewerker, geassisteerd door een vrijwilliger of stagiaire.

2. Buitenschoolse opvang Hoera Heythuysen

2.1 Doelstelling van BSO Hoera Heythuysen

Buitenschoolse opvang Hoera biedt opvang voor kinderen van 4 jaar tot 13 jaar. De kinderen krijgen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en krijgen ruimte voor de ontplooiing van hun eigenheid en hun individualiteit. De pedagogisch medewerkers proberen dit proces bewust en actief te stimuleren.

2.2 Pedagogisch klimaat BSO Hoera

Bij BSO Hoera is de sfeer huiselijk. Er wordt aangesloten bij de thuissituatie van een kind. Kinderen denken en helpen mee bij het aankleden van de ruimte en bij de invulling van hun vrije tijd. Kinderen leren om verantwoordelijk te zijn. De pedagogisch medewerkers staan tussen de kinderen, indien nodig is geven zij leiding. De medewerkers staan open voor de wensen en behoeften van elk kind. Ze nemen het kind serieus. Elk kind is uniek en wordt geaccepteerd zoals het is. Het programma is gericht op ontspanning. Elk kind mag zelf kiezen of hij/zij wil meedoen. Wil het kind een vriendje of vriendinnetje meenemen, dan is hiervoor de mogelijkheid. Dit wel na overleg met de pedagogisch medewerkers.

A. Een gevoel van emotionele veiligheid

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen herkennen.

A1. In de <u>medewerk(st)er-kind interactie</u> werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.

Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een medewerk(st)er. Het is belangrijk dat er vaste leiding aanwezig is. De beroeps-kind ratio verschilt per groep.
Een medewerk(st)er moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de medewerk(st)er komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe, als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
- Je bevestigt het kind positief in zijn/haar gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld “dat kun je goed”.
- Je gebruikt het verzorgingsmoment als contactmoment, je legt uit wat je gaat doen voor je handelt, bijvoorbeeld “ik ga nu je snoet poetsen” of “we gaan plassen”.
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.
- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een medewerk(st)er moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de medewerk(st)er komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt/verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld “jij bent lief voor dat kindje” of “dat heb je goed gedaan”.
- Je reageert op verbale/non verbale signalen, bijvoorbeeld “zou jij graag dat autootje willen hebben”?

- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".
- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het ……. maar…….". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij. Je leert het kind dat die in een kindercentrum samen met anderen kinderen speelt en dat een kind rekening moet houden met de andere kinderen.

In de communicatie met een kind:
- Luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt.
- Geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ze ook "stille" kinderen.
- Wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Pietje, die heeft iets leuks te vertellen".
- Voer je met kinderen één op één gesprekjes.
- Praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met een kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier".
- Ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een medewerk(st)er geeft de structuur van de dag aan, hij/zij bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een medewerk(st)er bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een medewerk(st)er kan het humeur van een kind inschatten en gaat daar in mee tot de groepssfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een medewerk(st)er maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

A2. Door de wijze waarop wij de <u>binnen- en buitenruimte</u> aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.
Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:
- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind (de stamgroep), waar het het grootste gedeelte van de dag verblijft. Dit geldt ook voor de ruimte waar de kinderen de gelegenheid hebben zich terug te trekken en te rusten.
- Als de accommodatie het toelaat zijn er vaste ruimten voor vaste activiteiten, bijvoorbeeld: speelhal en keuken.
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de wet kinderopvang.
- De kleur is gebaseerd op rust.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindgericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld; het kind mag zelf keuzes maken. Waar het kind niet aan mag komen staat niet binnen handbereik.
- Warm en eigen: gelegenheid om te snoezelen met het kind. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een balans gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. De groepsruimten moeten veilig zijn en daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen.

In de verticale of horizontale groepsruimten moeten geluid en rust elkaar afwisselen, bijvoorbeeld geen radio aan onder het eten.

De inrichting sluit aan bij de veiligheid van kinderen door middel van:
Huisjes en hoeken, binnen en buiten, kan een kind opgaan in zijn spel.
Kinderen kunnen in een ruimte veilig en ongestoord spelen. Ze kunnen daar pret maken en ondeugende dingen uithalen.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:
- Er dient voldoende daglicht naar binnen te vallen en er wordt naar gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken. Regelmatig moet er gelucht worden, als kinderen gerust hebben, het raam openzetten van de rustruimte.
- Elke dag gaan we naar buiten.
- Binnen is er geborgenheid en buiten moet/mag er gerend en gefietst kunnen worden.
- Zowel binnen als buiten moeten kinderen van verschillende groepen met elkaar samen kunnen spelen.

A3. In en met <u>de groep</u> dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.
Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:
- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, bijvoorbeeld om 9.30 uur fruit eten, om 11.30 uur boterhammen eten, enz.
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen, enz.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met auto's, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden "ga je mee een puzzel maken". We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind, enz.

Je bevordert communicatie tussen kinderen door:
- Kringgesprekken te voeren;
- (Zang)spelletjes te doen;
- Onderling in kleine groepjes gesprekjes met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.
- Zelf uitleggen wat hij/zij doet, het voorbeeld te geven.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:
- Zelf de dingen voor, bijvoorbeeld op een kind afstappen dat moeite heeft met wennen en afscheid nemen.
- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld "als jij Pietje slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk".
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.

A4. Bij het organiseren en aanbieden van <u>activiteiten</u> kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.
Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Bij kringspelletjes worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. Elk kind doet wel mee aan de eet- en verzorgmomenten.

Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:
- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- De ontwikkeling van het kind te stimuleren door spel en activiteiten aan te bieden die passen bij de leeftijd van het kind. Het kind voelt zich hierdoor veilig en vertrouwd.
- Te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan te voelen en in te leven in hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- Schat in of je ze iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.
- Een element in te brengen waardoor het spel uitdagend en vernieuwend blijft.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:
- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningspunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:
- Vaste activiteiten op vaste momenten, bijvoorbeeld om 11.30 uur boterhammen eten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld een lampion knutselen met Sint Maarten.
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

A5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.
Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Je kunt wel een richting geven in de keuze, bijvoorbeeld "wil je met de kraaltjes spelen".
De medewerk(st)er biedt speelgoed aan wat past bij de ontwikkelingsfase van een kind.
Kinderen ruimen zelf mee op, krijgen daarvoor instructie.
Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:
- Het kind te stimuleren om met afwisselend speelgoed te spelen.
- Inzicht te hebben in waar het kind goed in is en vaak mee speelt. Je biedt dit aan, maar brengt ook andere elementen in het spel.
- Het kind te leren waar het materiaal gebruikt kan worden, leert het kind zelfvertrouwen.

B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:
- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

B1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.
Je stimuleert het kind door:
- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Het kind uit te dagen om grenzen te ontdekken en te verleggen.

- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals "kijk uit, blijf af, enz.
- Een extra element in een bekende spelsituatie in te brengen om zo meer uitdaging in het spel te brengen.
- In te spelen op grapjes, humor, 'gek-doen' of 'ondeugend-zijn' van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.
- Gevarieerde activiteiten aan te bieden. Je laat het kind zelf initiatief nemen.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:
- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren, enz.
- Alert te zijn dat er op een positieve manier en toon iets tegen een kind wordt gezegd.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

B2. Door de wijze waarop wij de <u>binnen- en buitenruimte</u> aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind
Een medewerk(st)er stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:
- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.
- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Mogelijkheden aan te bieden die aansluiten bij leeftijd, ontwikkelingsstadium van een kind, bijvoorbeeld een bouwhoek.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en 'bijna-ongelukjes' worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:
- Plaatsjes/hoekjes om even alleen met jezelf te zijn.
- Gebruik van lichte, rustgevende kleur, gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gebruik van verlichting en gepaste muziek op het juiste moment.

B3. In en met <u>de groep</u> dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.
Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:
- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Je noemt bijvoorbeeld de naam op in het kringetje of persoonlijk begroeten bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepjes.

De groep kan een medewerk(st)er gebruiken/benutten als 'sociale leeromgeving'. Dit kan een medewerk(st)er doen door:

- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben, enz. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met- en ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste, jongste of oudste zijn.

B4. Bij het organiseren en aanbieden van <u>activiteiten</u> kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.
Het activiteitenaanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:
- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden, en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een glijbaan, zelf de jas ophangen, enz.
- Het werken in kleine groepjes waardoor je meer individuele aandacht kunt geven gericht op persoonlijke ontwikkeling.
- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind het gevoel krijgt, ik ben hier goed in.
- Activiteiten aan te bieden die bij ontwikkeling van het kind passen.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:
- Activiteiten die tegemoet komen aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van structuur van een dagdeel geeft veiligheid aan een kind. Veiligheid maakt de stap nemen naar zelfontwikkeling makkelijker.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld plakken.
- Aanbieden van seizoens- of themagerichte activiteiten, bijvoorbeeld themamaand herfst.
- Het aanbieden van activiteiten variëren en afstemmen op de ontwikkelingskansen van een kind.
- Activiteiten die een kind kennis laat maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

B5. Wij gaan met het <u>spelmateriaal</u> om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.
Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:
- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet, enz.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het kansen biedt voor individuele leermomenten.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:
- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het moet prikkelen, bijvoorbeeld kleur en geluid.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spelmateriaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:
- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

C1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.

De rol/positie van de medewerk(st)er tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:
- Situatie-afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind.
- Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een medewerk(st)er zegt tegen een kind: "ga maar samen met de andere kinderen een hele hoge toren bouwen". Je leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en 'vijandigheid' tussen kinderen.
- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

C2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:
- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld knuffelhoek en speelhal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden, enz.
- Er zijn materialen aanwezig waar kinderen kennis kunnen maken met elementen als nat-droog, zacht-hard, hoog-laag, enz.

C3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:
- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de 'bekende kinderen' helpen de 'nieuwe kinderen' om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige, enz.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Pietje, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.

- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

C4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen, rekening houdend met de nodige variatie en flexibiliteit. De activiteiten zetten aan tot wisselende groepssamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen zet je een jonger kind naast een ouder kind, zodat het oudere kind het jongere kind kan helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud, deze bestaat uit:
- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken, enz.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een empathisch vermogen.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, bijvoorbeeld: het eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan, enz.
- Momenten en plaatsen om ervaringen op te doen met een actuele gebeurtenis o.a. Sinterklaas of Sint Maarten.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of een toren bouwen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling, enz.
- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

C5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat:
- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleren.
- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen; bijvoorbeeld een lotto spelletje.

D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:
- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

D1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.
Algemene omgangsvormen die er in de groep gelden zijn:
- Elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- Wat mag en moet tijdens maaltijden: op elkaar wachten; niet spelen met eten; korstjes opeten; bord leeg eten; eerst boterham met vlees of kaas en daarna met zoet.
- Spelmoment: regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- Kind leren omgaan met hygiëne: handjes wassen als je naar het toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- Bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken; een kind sorry laten zeggen.
- Inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als men zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag verwijs je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en laten nadenken over de afspraak.

Als medewerk(st)er kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:

- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld Kerstmis of Suikerfeest.
- Kinderen bewust te maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan.
- Gesprekjes te voeren met kinderen, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen medewerk(st)er en kind zijn:

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld “nu mag Pietje een liedje uitkiezen om te zingen”.
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect.
- Non-verbale communicatie.

D2. De wijze waarop wij de <u>binnen- en buitenruimte</u> aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.

In alle ruimtes gelden er heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag er bijvoorbeeld niet gerend worden.
Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:

- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten/aankleden, opruimen, schoonmaken.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag.
- Gelegenheid te bieden om op het voorgaande feedback te geven.

D3. In en met <u>de groep</u> dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.

Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:

- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends of ontroerends meemaken.
- Het voeren en openstaan voor gesprekjes.

- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door, bijvoorbeeld, een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's, vieringen, toneel, enz. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

D4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Als medewerk(st)er kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Pietje aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wachten". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving. Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld kerstviering. Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar 'iets' gebeurt zoals consultatiebureau, politiebureau, museum, bibliotheek, enz.

D5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te 'koken', verkleedkleren om rollen te oefenen, enz. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen, enz.

Hoera Heythuysen
BSO Hoera Chill out!
Arevenlaan 5
Telefoon: 06-15963707
E-mail: bsoheythuysen@hoerakindercentra.nl